

MAGYAR KURIR

A' FELSÉGES CSÁSZÁR ÉS APOSTOLI KIRÁLY KE-
GYELMES ENGEDELMÉBŐL.

Indúlt Bétsből, Pénteken Május 12-dik napján, 1815-dik esztendőben.

Nagy Britannia.

A' fegyveres seregeknek hajóra való ülése nem tsak hogy szakadatlanúl tartott Angliának minden napkeletfelé lévő kikötőhelyeiben, hanem a' szárazon lévő seregeknek legfőbb vezérjek Királyi Hertzeg York, minden Obersterekhez parantsolatot küldött, hogy olyan készen tartsák Regimentjeiket, hogy az első jeladásra mind útnak indulhassanak a' tsata mezőre.

Azokra a' Frantzia birtokokra nézve, mellyeket az Anglus Országlószerk Frantzia országnak a' Királlyal tett Kötésben vissza ígért vala, de a' mellyek még annak vissza ném adattattak, mint Pondichery, Bourbon szigete, 's egyebek, most olyan parantsolatot adott-ki az Anglus Országlószerk, hogy ezeknek visszaadattatása tovább való rendelésekig haladjon-el.

Nagy szolgálatot tett az Anglus finantziának a' múlt hadakozásnak folytatásában az úgy nevezett tulajdoni taksa, mellyet a' tulajdonrol fizet minden Anglus birtokos. Valami 13 vagy 14 millió Font Sterlingre (vagy pengő pénzben, mintegy 150 millió forintra) telik esztendőnként ez a' jövedelem. Az az idő, a' meddig határozta volt a' Parlamentum, hogy tartson ennek fizettetése már eltelt vala, hanem az Elbai volt Fejedelemnek Párisba lett visszamenetele azt okozta, hogy az Anglus

Ministerek ennek megújittatását kívánnyák a' Parlamentum' alsó házárol. Sokáig tartott az e' miatt támadott vetekedés. April. 19-dikén így beszéllett Whitbread: — A' Ministerek, úgy mond, megígérték ezen adófizetésnek megújittatása ellen tetetett sok ellenvetések 's vetekedések után, hogy tsak abban az esetben fogják ennek megújittatását kívánni, ha hadakozás leszen. Szükséges tehát tudnunk, hogy e'szerént békessége van-é Angliának, vagy pedig hadakozása? bár lenne olyan jó L. Castlereagh Ur, hogy tenne a' dologrol valami nyilatkoztatást, és mondaná-meg, hogy igaz-é az, hogy Bétsben ismét egy *Alku* készült volna, mellyet az Anglus Követek is aláirtak volna, akár a' magok Országlószerkektől kapott telyes hatalomnak ereje szerént, akár a' nélkül. Mondatik, hogy ez az *Alku*, a' Chaumontban készült Alkún fundálódna, ily hozzátételrel, hogy a' Szövetséges Hatalmasságok a' mostani Uralkodóval semmi esetben nem fognak alkudozásba hotsátkozni. 'S hát igaz-é továbbá, hogy *Olasz* országban az Austriai 's Nápolyi seregek között tsatára került volna a' golog, 's hogy az utólsók győzedelmeskedtek? —

Lord Castlereagh a' helyyet, hogy ezen kérdésekre hosszas feleleteket adott volna, azt mondotta, hogy néki ugy tettik, hogy mind ezek a' kérdések tsak oda czé-

loznak, hogy a' Ministerek projektoma (a' tulajdoni taksának megújittatására nézve) megakadályoztassák. Az *Oppozitzió*nak egykori orátora Fox ur nem így tselekedett volna ilyen környüállások között, a' ki sokszor kinyilatkoztatta azt maga, hogy a' Ministerektől soha nem lehet kivánni, hogy azon útasításokat, mellyeket Követeik' eleibe adnak, ezen Parlamentomi alsó háznak eleibe terjeszszék. —

April. 20-dikán azt projektálta Abererombie az alsó házban, hogy számadásra kell a' Ministereket vonni, azért, hogy Bonapartét Elba' szigetéről elillantani megengedték. Szükséges dolog, ugy mond, a' *Fontainebleau*i kötést figyelmetesen megvizsgálni. Minthogy ezt Frantzia fő Marschallok is néhányan aláírták vala, tehát ezeknek is jussok volna arra, hogy annak minden feltételeit bétöltettni kívánnyák. Kérdés tehát, hogy bétöltöttük-e ennek a' kötésnek minden feltételeit? Igaz-e, hogy Bonapartét Elbáról Sz. Helena szigetére akartuk vitetni? Oberster Campbell tudtára adatta vala Országlószékünknek, hogy Bonaparte olyan készületeket tétet, mellyek azt mutatják, s' a' mellyek arra a' félelemre adhatnak okot, hogy ő *Elbát* oda akarja hagyni. Mitsoda rendeléseket tettek Ministereink ezen hírnék vételére? mitsoda útósítást adtak az *Elba* körül járkáló hajóknak? — Lord *Castlereagh* így felelt: Mikor tavaly a' *Fontainebleau*i kötés ezen ház' eleibe terjesztett, akkor senki nem tett ellene semmi ellenvetést. Minthogy ezen kötés szerint Bonaparténak *Elba* szigetén Fejedelmi jus engedtetett vala, tehát nem lehetett őtet úgy őriztetni, mint Státusfoglyot; mert így legelőbb is az Anglus nemzetre háromlana az a' gyalázat, hogy megszegte a' kötést, és Bonaparte sem mulatná-el ezt az okát adni az ő *Elba* szigetéről való eltávozásának. Ehez képest az ott le's fel járó hajók' vezérjeinek sem lehetett Bonapartéra nézve semmi különös parantsolatot ele-

ikhe adni. Ezen okokra nézve reménlette Lord *Castlereagh*, hogy a' ház' tagjai nem fogják az Abererombie' úr projektomának partját fogni. — *Elliót* úgy vélekedett, hogy mivel a' Ministerek elműtatták arra vigyáztatni, hogy egy ilyen veszedelmes ember el ne szökhessék, tehát minden esetben megérdemlik, hogy számadásra vonattassanak. — *Douglas* így mentette a' Ministereket: Éppen jókor tanátsolni felette bajós: a' dolognak megtörténése után így szollani, így-amúgy kellett volna tselekednünk, feletté könnyű. Ma, úgy mond, sok hibás vélekedéseket nyilatkoztattak ki ezen ház' tagjai a' magok beszédjekben; ilyen a' többek között a' mit arról mondtak, hogy Bonapartét Sz. *Helénára* akarták volna elvitetni; ez az egész vélekedés tsak egy Anglus újságirónak szavain, és nem az Országlószéknek valamelly válóságos rendelésén fundáltatott. *Bonaparte* a' maga hitszegőségét eléggé megmutatta most tsak a' *Fontainebleau*i kötésnek megszegése által it; az ő mostani szép ígéreteinek is tsak ennyit lehet himni.

Ez a' szóbeszéd még sokáig folyt e' képpen az alsó házban, de minden ellenvetéseiket azoknak, kik a' Ministereket a' Bonaparte elillantásáért vádozták, öszsétörte a' Ministereknek ezen egy mentsége, hogy *Bonapartétól* nem lehetett úgy őriztetni, mint Státusfoglyot; ellenkezés van a' dologban, ha az ember valakivel békeségben lévén annak országátb ézárva tartja.

Az *Oppozitzió* tagjai azonközben ezen sokszori elhalgattatás után sem szüntek-meg a' Ministerekkel való ellenségeskedést a' következő napokon is folytatni. Lord Grey és Horner úrak feliratták magokat April. 21-dikén, hogy April. 25-ikén, Nápolyra nézve bizonyos projektomot fognak terjeszteni, az a' felső, e' pedig az alsó ház' eleibe.

Az után a' Hatalmasságok között Márztius 25-dikán Bétsben a' Frantzia környüállásokra nézve kézzült újabb Alkú,

melly az Anglus levelekben éppen ekkor jött valaki, szolgáltatott a' Parlamentom' tagjai között igen hosszas veszekedésekre alkalmatosságot, a' midőn *Whitbread*, *Hamilton*, *Posonby*, *Newport*, *Makintosh*, 's mások, általjában kikeltek Minister Lord *Castlereagh* ellen. Ezeknek sürgető kérdéseikre azt fetelte a' Minister, hogy igen is, úgy van a' dolog: hogy a' kérdésben lévő *Alku* Bétsben valósággal megkészült, de az újságokban nem egész pontossággal adatott-ki; hogy azt még nem mindenik Hatalmasság ratifikálta, hanem hogy, a' mi az Angliai Régens Princzet illeti, ő ezt már ratifikálta, de egy tikkelyre tett bizonyos magyarázattal; 's hogy végezetre, ha a' Parlamentum rendes meghatározás' által kívánni fogja ezen *Alkunak*, maga eleibe lejendő terjesztetését, tehát ezt a' Ministerek sem fogják ellenzeni, 's a' többi.

Az után minden féle szemrehányásokat halmaztak az Oppozitzió tagjai Minister *Castlereaghra*, azt mondván neki: hogy ő a' Parlamentomot tsalja, és hogy terkervényes úton iparkodik azon czélzásaira eljutni, a' mellyeket nyilvánosságos módon kívánni nem bátorkodik; fenyegették, hogy azt fogják kívánni, hogy vétetessék vizsgálás alá a' nemes Lord' Ministeriális magaviselete: mellyre a' Lord úr azt felelte egész tsendességgel — hogy ő telyességgel semmi megvizgáltatástól nem fél, de meg sem fogja engedni soha, hogy a' Parlamentumban a' korona' jussai megsértetessenek, 's annak meghatározatására nézve, hogy háború legyen-e vagy békesség, olyan befolyást szerezzenek némelyek magoknak, a' melly nem illeti őket. —

A' hosszas veszekedésnek a' lett a' vége, hogy *Whitbread* szokott módon való jelentést tett, hogy ő April. 24-dikén projektálni fogja a' Mártzius' 25-dikén Bétsben készült *Alkunak* a' Parlamentom eleibe lejendő terjesztetését; égszersmind azt is kinyilatkoztatta ez úttal az Oppozitzió, hogy ennek tagjai ezen idő előtt sem-

mi hadi segedelemnek engedésében részélni nem fognak — azonban a' tulajdon-
tol való adónak fennállását illető projektom még ezen ülésben előfordulván, az Oppozitziónak minden ellenzése mellett is által esett az első felolvastatáson. — *Newport* azonközben jelentést tett, hogy ő April. 24-dikén azt fogja projektálni, hogy annak másodszeri felolvastatására a' háznak minden tagjai hivattassanak-meg. — Végre elérkezvén April. 24-dike, megtették a' Felső házban Lord *Stanhope*, az alsóban pedig *Whitbread* annak projektálását, hogy a' Bétsben Mártz. 25-dikén készült *Alkut* a' Ministerek terjeszszék a' Parlamentum' eleibe, a' midőn Lord *Liverpool* a' felső, és Lord *Castlereagh* az alsó háznak meg is ígérték, hogy közleni fogják vélelek az említett *Alkút*, de ily megszorítással, hogy mivel azt még nem mindenek ratifikálták, tehát annak még most tsak fobb foglalatját lehet közleni. — Az Angliába általvándorlottak' számára 60,000 font Sterlinget kívántak a' Ministerek, melyeket ki is rendelt a' Parlamentum.

A' Londoni Udvari újságjelenti April. 22-dikén, hogy az ott lévő Austriai Cs. K. Követnek *Meervelt* urnak az a' szerentséje vala ugyan azon nap, hogy a' Régens Princz-nél audientziát nyervén, valamint ennek úgy a' Yorki Hertzegnek is által adja azt a' Diplomát, melly által ők Austriai Feldmarschalokká nevezettek.

April. 23-dikán a' Londonba mégérkezett 's a' Frantzia Királyi Követ' szállásán lakó *Angouleme* Hertzegné meglátogatására ment a' Régens Princz, és sokáig beszélgetett ő Királyi Hertzegasszony-ságával.

Frantzia Ország.

Angouleme Hertzegné az ő *Bordeaux* városából lett eltávozása előtt ilyen hirtetést intézett az oda való lakosokhoz: —

„*Bordeaux* beli bétületes lakosok!

A' ti hűségtek előttem esméretes; a' ti erántam való határt nem esmérő hajlandóságtok nem engedi néktek, hogy semmi veszedelmet réátok következni előre lássátok: de az én erántatok 's minden Frantziák eránt való hajlandóságom arra indít engem', hogy ellássam azokat előre. Az én közöttetek való további maradásom veszedelmesebbekké tenné itt a' környülállásokat, és a' boszszúállásnak következeit réátok vonná. Nékem nintsen az a' bátorságom, hogy Frantziákat szemléljek szerentsétieneknek lenni, és hogy magam legyek oka az ő szenvedéseiknek. A' ti jó indulatotoktól mélyen általjárattatva hagylak-ei benneteket, melly felől a' Királyt is tudósítani fogom hűségesen. Isten' segedelmével nem soká tapasztalni fogjátok szerentsésebb környülállások között az én es azon Princz háládatosságunkat, a' ki bennetek szeret. —“

„Mária Theresia.

A' Párisból Aprilis 25-dikén indúlt levelek kihirdették a' *Napoléon* Párisból nem soká lejendő elindulását; mint mondatott, az Északi váraknak megszemlélésére menni szándékozott. Kiadattak a' parantsolatok, hogy útszekereit tartsák készen.

Egy végzés által a' Májusi mezőn tartandó gyűlésre nézve ilyen további intézetek tétettek: — Ez a' gyűlés állani fog, először minden Departamenteknek és Kerületeknek Választó-gyűléseikből, másodsor a' szárazon és vízen való hadi erőeknek minden Deputatzióikból. Minden Departamentbéli gyűlés választ-ki a' magakébeléből öt tagokat. Ezek a' magok Departamentomjokból bégyült voksoknak özsze summázott resultatumát egy közgyűlésnek által adják, a' melly közgyűlés vagy közös ülés a' szárazon való és tengeri erőnek voksait is magához veszi, az után az egész voksolás' minémüségét a' Hertzeg fő Cancellarius' előülése atatt megvalóságositja (verifikálja), a' ki ezt azután ily állapotban

ban Napoléonnak által adja. Mind ezek után mindenek özsze gyülekeznek a' Márs' mezején, ott a' voksolás' resúltáutma nyilvánóságossá tétettetik, a' kiegészztítő Constítúzióális Akta kikiáltatik, 's a' Státus petsétje réá üttenek. Az után az esküvésék következnek. Előbb az Uralkodó teszi-le a' hitet, az után következnek rendre a' Választó Gyűlések. Végezetre mind ezeknek a' gyűléseknek az ő Departamentjékbeli nemzeti seregeknek számára, valamint szintén az ármádák' követségeiknek is a' seregek' számára, Sasok osztatnak-ki.

A' *Báseli* határ szélekről April. 29-dikén indúlt tudósításokban ezeket írják: — Harmad nappal ez előtt egy Kurir érkezvén-meg *Hunningen* várába, az ott volt Frantzia sereg azonnal nagy részint útnak indúlt onnét. Az ott maradt kevés Linea és Ágyúzó seregen kívül a' környékről való nemzeti katonaság teszi a' szolgálatot, a' mellyek a' szomszéd helységekből a' népességhez képeest gyűjtettek özsze, mint p.o. *Burglibre* adot 15, *Neudorf* 36, *Blotzheim* 50 embert. — *Báselbe* egy Orosz 's egy Bádeni tiszt érkezett vala meg izenetekkel.

Német Alföld (Niederland).

Dinantból April. 26-dikán azt írják, hogy *Givetből* (a' Fr. Namuri szélen) onnét két óratávolságra, *Falmignoul* mellett, egy Frantzia csoport a' Prussus lántsásokkal özsze tsapván, egymással megverekedtek. A' Frantziák 4 elesett és 15 elfogattatott emberekből álló vesztséggel tértek vissza *Givetbe*.

Antwerpiából April. 26-dikán: — „Az itt lévő kikötőhely erdőhöz hasonlít a' sok Anglus hajók' árbótfái miatt. Minden nap érkezik ide Angliából egyegy szállító hajós csoport munitzióval és hadi eleséggel, sós hússal, lisztel, és minden egyéb e'félével. Ugy látszik, hogy az Anglusok azon kívül, a' mit az Al-Földön találának, minden megkivántató eleséget magok fognak bordani ide Angliából a' magok seregeik' számára.

Tsak marha eleséget annyiszáلتítottak már ide, hogy bééri velle 20,000 ló, 6 hónapig.

Az Al-Földi politziai Előljárók Bonaparténak már néhány Ageuseit elfogatták, a' kik oly szín alatt jöttek vala ide által-Frantzia országból, hogy a' dolgok megváltozváu nem akarnak hazájokban megmaradni. Még többeket is nyomozásba vettek ezen urak közzül. April. 27-dikén egy Frantzia Generálist hoztak-bé Brüsszelbe, a' kit 26-dikban fogtak vala el *Gentben*.

Ugyantsak 26-dikban 25 Frantzia katonák érkeztek - meg *Gentbe* fejer zászlóval, kiket a' Király ötse *Monsieur* azonnal egyenként kikérdezett, hogy melyiket kinek hívják, mitsoda ranguak, 's mitsoda ezézésal jöttek oda. Azt felelték, hogy értéfekekre esvén, hogy *Bonaparte* bizonyosan ismét háboruba akarja őket vinni, tehát ők inkább a' magok törvényes Királyokért akarnak verekedni. *Dünkirchenből* is 14 ilyen szökevények érkeztek vala *Gentbe*, a' kik azt erőssítették, hogy a' *Lillei* örző seregben is meghasonlás és tzivakodas kezdette magát kijelenteni.

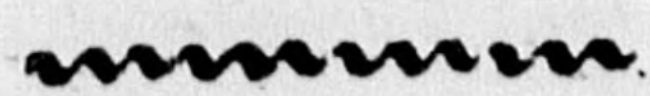
A' Frantzia Király egy ideig betegeskedett *Gentben*, de már ismét annyira meggyógyult, hogy lábra kapott és ki kezdett járni.

Ugyan ezek az Al-Földi levelek erőssítik, hogy *Massena* Aprilis 23-dikán megérkezett Párisba. — A' *Hágai* tudósítások szerént még is tsak igaz volt az, hogy a' *Dünkircheni* lakosok eleinten az ott örizeten lévő 's Bonapartéval tartó Linia seregeket kivetkeztettek volt a' fegyverből, 's a' tengeri katonák a' tornyokról a' három színű zászlókat letépvén lábaik alá tapodták. Hanem semmi segítsége nem érkezvén a' lakosoknak, végezetre bérontottak oda a' Bonaparte' lántsássai, kiknek vezérlését Generális *Vandamme* személyesen által vévén, a' isendesség ugyan a' városban helyre állott, de a' lakosok között

még máig is nagy kedvetlenség uralkodik. Az ólta *Vandamme* komendánskodik ott.

Gentben egy újságot kezdett kiadni, mint erőssitik Chataubriant nevű nevezetes író, *Journal Universel* nevezet alatt; a' melyben ilyen rajzolat jött-ki a' Frantzia országi újabb környülállásokrol a' Párisból April. 17-dikén indúlt tzikkelly alatt: — „*Bonaparte*, úgy mond, naponként komorabb és gyanuskodóbb; minden tselekedetei által nyúghatatlauságot mutat. A' Státustanátsot minden nap, sőt némely nap kétszer is öszszegyűjteti, 's a' Ministereket is behívhatja a' tanátskozásra. Hogy pártosait annál jobban sokasithassa, *Jakobinussokkal*, *Terroristákkal*, 's egyéb nevű revolúziós emberekkel vétetett körül. Most olyan embereket is hivat magához, kiket szerentsés idejében üldözött, magától eltávoztatott, vagy fogságra is küldött, vagy számkivetett, ezek által gondolván, hogy, ha egészszen meg nem tarthatja is, legaláb tovább meg tarthatja uralkodását. A' theátramokon a' Mársiliai 's az egyéb revolúziós időbéli énekeket danoltatja. Párisnak ábrázatja nagyon szomorú, a' kereskedés eltűnt, a' közönséges helyyeken, utzákon, inkább tsak a' lármázó katonaság mutatja magát. Sok Generálisok és egyéb tisztek nem akarnak tovább szolgálni; a' köz katonák azzal ditsekesznek, hogy ők a' birodalmat helyre állították; tehát nem engedelmeskednek; egy szóval a' felsőbbektől való leg nagyobb nemfügges uralkodik köztök. A' nemzeti testörző Légiók tsak a' papiroson vannak; sohol nem organizálódnak, úgy, a' mint kellene, a' szabadsággal elbótsáttatva lévő katonaság sem akár öszszegyülekezni. De, az istenért! ugyan mi czélra is? talám azért, hogy az elnyomónak ügyét az elnyomattatott, az Usurpatort (bitangolót) a' törvényes Fejedelem, 's a' legirtoztatóbb tirannust a' leg jobb Király elien, vé-

delmezzék. Legjobb remétség lehet, hogy végezetre magok e' fegyveresek által látják hibájokat, 's ölelve elfogadják az özszeszevetkezett Fejedelmek' nagy lelkűségét."

A' M. Kurirban a' múlt kedden félbemaradt Frantzia Constitutzióális Aktának végezete: —

Harmadik Titulus — az adózás törvényéről.

34) A' jószágtól és felkelhető vagyon-
tól fizetődő közönséges egyenes adó, tsak
égy esztendőre határozatik-meg; a' mel-
lesleg valók több esztendőkre. Abban az
esetben, ha a' képviselők' kamarája elosz-
lítódna, az előbbeni gyűlés által megha-
tározott adófizetések az új kamarának
összegyülekezéséig fennállanak. 35). Sem
pénzben sem természetben fel nem lehet szed-
ni semmi féle egyenes vagy mellelleg való
adót, nem lehet tenni semmi költsönözést,
a' közönséges vagy a' Státus adósságainak
nagy könyvébe semmi adósságot bé nem
lehet írni, a' Státusnak semmi úradalmát
eladni vagy eltserélni, az ármadához sem-
mi katonaságszedést parantsolni, 's az or-
szágnak semmi részét eltserélni nem le-
het, különben, hanem tsak törvényes meg-
határozás szerént. — 36). Semmi adórol,
költsönről, vagy katonaszedésről való pro-
jektomot nem lehet másutt tenni, hanem
tsak a' képviselők' kamarájában. — 37).
A' képviselők' kamarája eleibe terjesztet-
nek, előbbször — a) A' Status közönsé-
ges számadása, melly a' bévételt és azon
summákat adja elő, hogy mellyik Minis-
ternek mennyit kelljen azon esztendőre ke-
ze alá adni — b). Az előbbeni esztendő

béli bévételeknek és költségeknek felszám-
laltatása.

(A' többi a' Toldalékban a' tsillag alatt ta-
laltatik.)

Párisban most mindenek ezen Consti-
túzióális Aktának rostálását vették mun-
kába, melly átaljában még azoknak sem
tettszik, kik Napoléont a' nemzet' ember-
nek tartják lenni. Némelyek azt mondják,
hogy a' Bétöltető Hatalomnak igen nagy
hatalom engedtetik benne. Másoknak a'
nem tettzik, hogy a' Deputátusok fizetést
kapnak, 's hogy a' Pairek örökösök.
— Egy Párisi levél így fejezi-ki
vélekedését: — „Mevakúlnak kell len-
ni Napoléonnak, ha azt hiszi, hogy ezen
Constitúzió által a' közönséges hajlandó-
ságot megnyeri: sőt inkább tartsa ő a' ma-
ga titkos ellenségeinek mind azokat, a'
kik néki azt a' szerentsétlen tanátsot ad-
ták, hogy régi hatalmából semmit le ne
tegyen, 's oltalmát ne a' nemzet' szerete-
tében 's bizodalmaiban keresse.“

Azok között, a' kiket *Napoléon* a'
szerentsés időkbén magától eltaszított, 's
most meg magához hívott, említettnek,
Marschal *Brüne* és Gen. *Lecourbe*; ezek
most vezérséget kaptak.

Olasz Ország.

A' Római újság szerént Anglus Her-
tzege *Bedfortra* Roma és Nápoly kö-
zött az *Itri* hegyeken, 18 útitolvajok réá
ütöttek, az oltalmazás végett vellelő 4
katonát 's két postilionnyait megölték, 's
magát minden vagyonnától megfosztották.
— Ugyan ezen hegyek között tsak kevés
napokkal az előtt fosztották vala meg ha-
sonlóképpen *Ravdonné* nevű fő Anglus
aszszonyságot és a' leányát.

Május' 10-ik napján adtak 100 Forint Huszas penzért 393 1/2 forintot Váltótzédulában. Egy Császár aranyért 18 forintot 18 krt.

Rendkívül való Toldalék.

A' Magyar Kurir 38 - dik darabjához.

*) **Negyedik Titulus** — a' Ministerekéről és az ő számadással való tartózasokrol.

38). Az országglószéknek minden Aktáit valamely Oszályos Minister tartozik aláírni. — 39). A' Ministerek azon Aktákért, mellyeket aláírtak, 's a' törvényeknek végrehajtásokért számolni köteleztetnek. — 40). Őket a' képviselők' kamarája elvádolhatja, 's az őket megítélő bíró a' Pairek' kamarája. — 41. Minden Minister, 's a' szárazon és tengeren való fegyveres erőnek minden fő vezérjei, a' képviselők' kamarájától elvádoltathatnak 's a' Pairek' kamarájától megíteltethetnek, a' nemzeti bátorságnak és a' nemzet' becsületének veszedelmeztetésiért. — 42). Ezen esetben, akár a' bűn tulajdonságának vagy minémiségének meghatározása, akár pedig a' büntetésnek kimondása forogjon kérdésben, *discretorius* hatalmat gyakor a' Pairek' kamarája. — 43). Minekelőtte a' képviselők' kamarája kimondja azt, hogy valamelyik Minister ellen a' vádnak helye van, ki kell néki előbb nyilatkoztatni azt, hogy a' vádolás-projektálás, megvizsgáltságának helye van. — 44). Ezt a' kinyilatkoztatást, tsak egy 60 személyekből álló biztosságnak javálló tudósítására teheti a' kamara, a' melly 60 személyek sorsvonás által választatnak-ki annak tagjai közül. — 45) Ha egyszer a' kamara azt meghatározta, hogy helye van a' megvizsgáltságnak, behívathatja maga' eleibe a' Ministert, 's magyarázatokat kívánhat tőlle. Ez a' behívás a' biztosság tudósításának megtettése után tsak tíz nappal eshetik-meg. 46). Egy osztályos Minister sem hivattathatik ezen kívül semmi más esetben a' kamara eleibe. — 47). Ha a' képviselők' kamarája kinyilatkoztatja, hogy helye van a' vala-

melyik Minister ellen való megvizsgáltságnak, azután ismét 60 tagokból álló Biztosság választatik-ki, sorsvonás által, mint előbb, a' melly Biztosság újabb tudósítást ad-bé az eránt, hogy helye legyen-e a' vádnak. Ez a' Biztossága' kineveztetés után tíz napokkal teszi-meg a' maga tudósítását. — 48). Ezen tudósításnak megtettése 's kiosztattatása után tíz napokkal mondattathatik-ki az, hogy helye legyen a' vád' állapotjának. — 49). A' vádnak kimondattatása után öt Biztosokat nevez-ki a' képviselők' kamarája, a' végre, hogy a' vádat a' Pairek' kamarájában folyamatba tegyék. — 50). A' VIII-dik esztendőben *Frimaire*' 22-dik napján költ *Constitutionális Akta*' VIII-dik Titulusában található 75-dik cikkely, melyben a' mondatik, hogy az Országglószéknek *Agensei* tsak a' Státustanáts határozásának ereje szerint vádoltathatnak, egy új törvény által modifikáltassék. —

Ötödik Titulus — a' Birói hatalomrol.

51). A' Birákat a' Császár nevezi. Ezek az ő kineveztetésektől fogva letétehetetlenek, 's holtig megmaradandók, kivéven a' Békéltető és Kereskedésbéli Birákat, a' kik az eddig való módon fognak fennállani. A' most meglévő Birák, kiket a' Császár az 1807-dik esztendőben *Oktober*' 12-dikén költ *Senatus-Consultum*' ereje szerint kinevezett, 's a' kiknek megtartatását a' Császár jónak fogja itélni, a' jövő *Januarius*nak első napjától fogvást új bététetődést kapnak. — 52). Az *Eskütteket* illető intézetek megtartatnak. — 53). A' *Criminális* tárgyakat illető tanátskozások közönséges módon (a' közönség előtt) mennek véghez. — 54). A' katona-bűnök mind a' katona ítélőszékek eleibe tartoz-

nak. — 55). Minden egyéb féle bűnök, még úgy is, ha katonák teszik, polgári ítélőszékek' eleibe tartoznak. — 56) Minden bűnök és vétkek, mellyek a' Császári fő ítélőzsék eleibe hozattatnak, 's a' mellyeknek megítéltetéssek a' jelenvaló Constitúciónális Akta által a' Pairek' kamarája' számára fenn nem tartattak, a' közönséges ítélőszékek eleibe adattatnak. — 57) A' Császárnak jussa van, még a' fenytékben álló büntetéseket is elengedni, és bocsánatot (amnestiát) rendelni. — 58). A' Casationális ítélőszéktől kívántató törvénymagyarázatok, törvényformában adattatnak-ki.

Hatodik Titulus — a' Polgárok' jusiai.

59) A' Frantziák a' törvények előtt mind egyenlők, valamint az adóra és közönséges terheknek viselésére, úgy a' polgári és katona hivatalokra való kinevezetésre nézve is. — 60). A' törvény által kinekinek kirendeltetett Birák elől senki semmi némű fogás alatt el nem vonattathatik. — 61) Senki nem vádoltathatik, el nem fógattathatik, fogságban nem tartathatik, 's számkivettetésbe nem küldethetik különben, hanem csak a' törvény által meghatározott esetekben és formalítások szerént. — 62). Az istentiszteletbeli szabadságra nézve mindenenek bátorságossá tettettek. — 63). Mindentulajdon, melly a' törvényeknek erejével megégygyezőleg szereztetett és birattatik, 's minden adóságok, mellyekkel a' Státus' valakinek tartozik, megsérthetetlenek. — 64). Minden polgárnak jussa van a' maga gondolatait, ha nevét alá írja, minden előre való *Censúra* nélkül kinyomtatattani és kihirdettetni, fennmaradván a' kihirdetés után való törvényes felelés, melly az Esküttek' ítélőszéke előtt esik, ha mindjárt csak megjobbító büntetésnek lenne is azért helye. — 65). Minden polgárnak jussa leszen a' kérésre. A' kérés csak személyes lehet. Ezen kérelmek intéztethetnek rész szerént az Országlószékhez, rész szerént a' két ka-

marákhoz; de ilyen felyűlírásnak kell lenni minnyájokon: *Ö Felségehez a' Császárhoz.* A' kamarák' valamelyik tagjának kezessége alatt kell azt beadni, ki a' beadandó kérelmet ajánlani fogja. Mind ezek közönségesen olvastatnak-fel, és ha a' kamarák őket olyanoknak találják, hogy fontolás' alá veszik, a' Császár kezébe küldik a' magok előlulójök által. — 66) Semmi erősség és az országnak semmi része nem hirdettethetik ostromoltatás' állapotjában lenni különben, hanem csak valamelly idegen erőnek béütésekor, vagy a' hazafiak között való veszekedéskor. Az első esetben az Országlószéknek rendelése, a' másodikban pedig csak törvényhozás által eshetik-meg. Mindazonáltal, ha a' környűllás kívánnya, 's a' kamarák nem lesznek öszszegyülekezve, az ostromoltatás' állapotját parantsoló rendelése a' kamarák' öszszegyülekezése után 14 napok alatt, ezeknek eleikbe kell terjeszteni. — 67) A' Frantzia népkinyilatkoztatja továbbá, hogy az ő hatalmával felruházott vagy felruháztatandó Delegatiókkal (Gyűlésekkel) nem volt, 's nints is czélzás nékiek just adni arra, hogy a' Bourbon familiának vagy ezen familia valamelyik tagjának a' thrónusra való tétettetését projéktálhassák, még csak abban az esetben sem, ha a' Császári Dynastia (törsök) kihalna; valamint szintén arra sem, hogy a' régi Feudalis birtokossági just, avvagy a' tizedet, vagy is a' valami készorító jussal bíró istentiszteletgyakorlást, helyre állítsák; sem pedig arra, hogy a' nemzeti jószágok' eladattatásának megmásolhatatlanságát, valamelly módon megsértsék. Forma szerént való módon megtiltja (t. i. a' nép), az országlószéknek a' kamaráknak, 's égyenként minden polgároknak, hogy valamelly ezekre czélzó projektomot tegyenek. —

Költ *Párisban*, Aprilis' 22-dik napján, 1815-ben. Alá irták — *Napoléon.*

A' Császár parantsolatjára a' Státustoknok Minister *Bassanoi* Hertzeg.